

Congres

4 december 2015

LOCATIE

Janskerkhof 3, Utrecht

Universiteit Utrecht

Universiteit Utrecht – Universiteit Gent
in samenwerking met de Vereniging voor Milieurecht
en de Vlaamse Vereniging voor Omgevingsrecht

Waterbeheer in de Lage Landen

IMPLEMENTATIE VAN DE KADERRICHTLIJN WATER: ALLES IN GOEDE TOESTAND?

Coördinatiecommissie
Integraal Waterbeleid

Organisatie van het waterbeleid: twijfelvragen over (de)centraliseren

04 december 2015

John Emery (Vlaamse Milieumaatschappij, CIW secr.)

Inhoud

INTEGRAAL WATERBELEID in VLAANDEREN

1. Een integrale aanpak
2. Juridisch kader
3. Geografisch indeling van het watersysteem
4. Coördinatie en overleg
5. De waterbeleidsnota
6. De stroomgebiedbeheerplannen

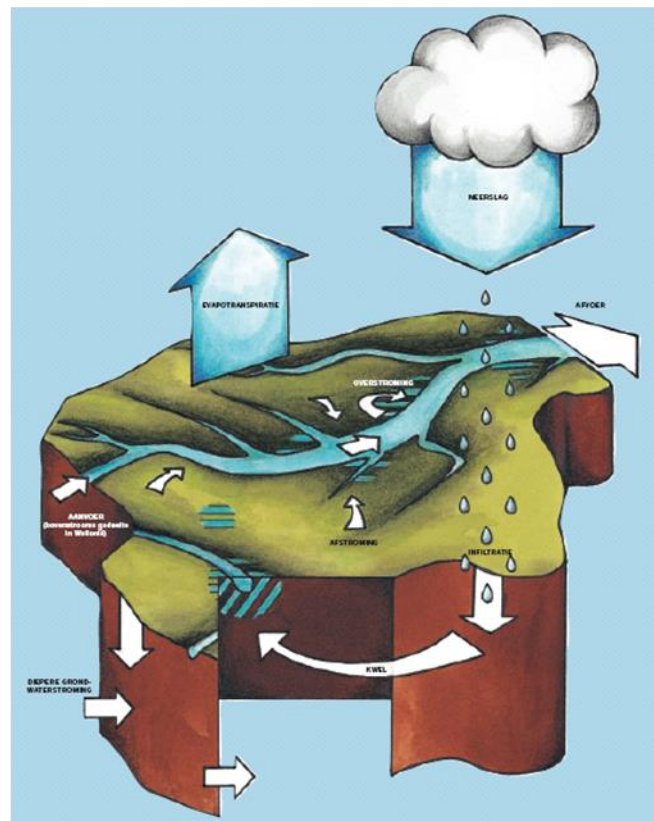

TWIJFELVRAGEN over (DE)CENTRALISEREN

1. Een integrale aanpak

Integrale aanpak van het waterbeleid betekent dat we **grond- en oppervlaktewater, kwantiteit en kwaliteit** en **alle relaties** tussen deze elementen, tussen de waterloop en de omgeving **samen** bekijken

- ➔ watersysteembenadering (water als 1 geheel bekijken)
- ➔ stroomgebiedbenadering (planvorming)
- ➔ overleg (betrekken van sectoren)

1. Een integrale aanpak

overleg &
samenwerking

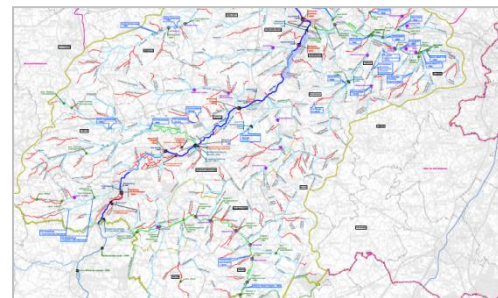
≠ beleidsdomeinen

- Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE)
- Ruimtelijke Ordening... (RWO)
- Mobiliteit en Openbare Werken (MOW)
- Landbouw en Visserij (LV)

≠ functies

op maat van het systeem

≠ bestuursniveaus

- Vlaanderen, provincies, gemeenten,...

2. Juridisch kader

22.12.2000

NL

Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen

L 327/1

I

(Besluiten waarvan de publicatie voorwaarde is voor de toepassing)

RICHTLIJN 2000/60/EG VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD
van 23 oktober 2000
tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid

6.11.2007

NL

Publicatieblad van de Europese Unie

L 288/27

RICHTLIJNEN

RICHTLIJN 2007/60/EG VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD
van 23 oktober 2007
over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's
(Voor de EER relevante tekst)

55038

MONITEUR BELGE — 14.11.2003 — BELGISCH STAATSBAD

GOUVERNEMENTS DE COMMUNAUTE ET DE REGION
GEMEENSCHAPS- EN GEWESTREGERINGEN
GEMEINSCHAFTS- UND REGIONALREGIERUNGEN

VLAAMSE GEMEENSCHAP — COMMUNAUTE FLAMANDE

MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

N. 2003 — 4346

[2003/201696]

18 JULI 2003. — Decreet betreffende het integraal waterbeleid (1)

Het Vlaams Parlement heeft aangenomen en Wij, Regering, bekrachtigen hetgeen volgt :

TITEL I. — Doelstellingen, beginselen, organisatie, voorbereiding en opvolging van het integraal waterbeleid

Richtlijn

- Een **Europese richtlijn** stelt doelstellingen vast die de EU-landen moeten bereiken, maar laat hen de keuze van de middelen.
- Elke richtlijn vermeldt een termijn waarbinnen de **omzetting in nationaal recht** moet gebeuren. Deze termijn geeft de lidstaten de nodige tijd om de nationale omstandigheden in aanmerking te nemen.

Decreet/ Besluit VR

- Een **Decreet** in België is de benaming van een wet in formele zin op het bestuursniveau van de gemeenschappen en de meeste gewesten. Een decreet heeft de kracht van een wet en staat daarmee in de normenhiërarchie op gelijke hoogte
- De Vlaamse Regering specificeert kan voorwaarden nader omschrijven, criteria invullen, procedures verder verfijnen, regels vastleggen in een uitvoeringsbesluit. De officiële naam voor uitvoeringsbesluit is “**Besluit van de Vlaamse Regering**”.

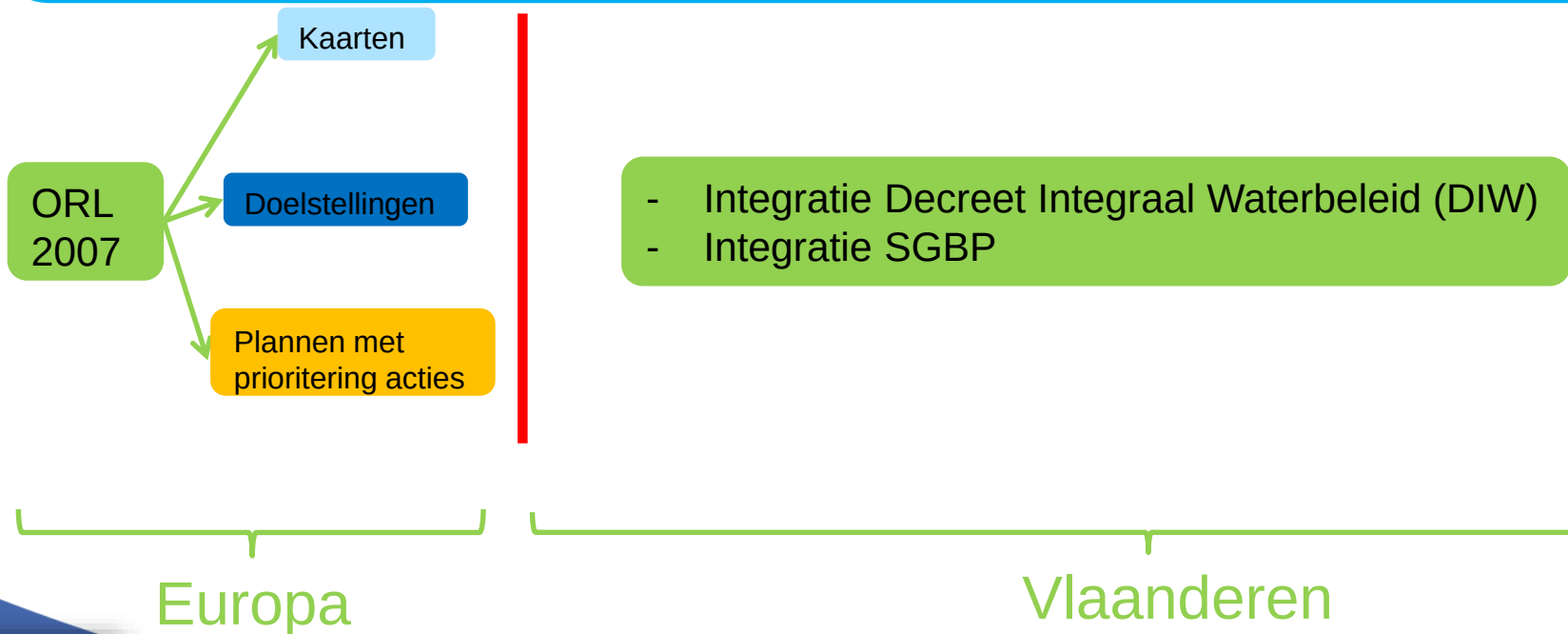
Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG)

- Geen achteruitgang (cfr Europees arrest C-461/13 !)
- Goede toestand 2015
- Vermindering van verontreiniging met prioritaire stoffen & beëindigen lozingen prioritair gevaarlijke stoffen
- Ombuigen stijgende tendens van verontreinigende stoffen in grondwater
- Beschermde gebieden: voldoen aan Europese wetgeving

Overstromingsrichtlijn (2007/60/EG)

Doel

- Beperken negatieve gevolgen overstromingen voor mens, milieu, cultureel erfgoed en economische bedrijvigheid
- Vaststellen kader voor een betere beoordeling en beheer overstromingsrisico's (3 P's protectie, preventie en paraatheid)

Decreet Integraal Waterbeleid

- Kaderrichtlijn Water (2000)
 - Goede toestand 2015 / uitstel mogelijk tot 2021, 2027
- Overstromingsrichtlijn (2007)
 - Risico op overstromingen beter kunnen inschatten en maatregelen nemen om de schade te beperken
- Decreet Integraal Waterbeleid (2003)
 - Omzetting kaderrichtlijn Water en Overstromingsrichtlijn (2010)
 - Oprichting overlegstructuren
 - Specifieke instrumenten (watertoets, informatieplicht,...)

Decreet Integraal Waterbeleid

- Organisatiebesluit (2005)
 - Geografische indeling van watersystemen
 - De organisatie van het integraal waterbeleid
 - Noodzakelijke bepalingen voor de formele oprichting van de overlegstructuren voor het integraal waterbeleid
- Uitvoeringsbesluit watertoets (20 juli 2006)
- Uitvoeringsbesluit financiële instrumenten (24 juli 2009)
- ...

3. Geografische indelingen van systemen

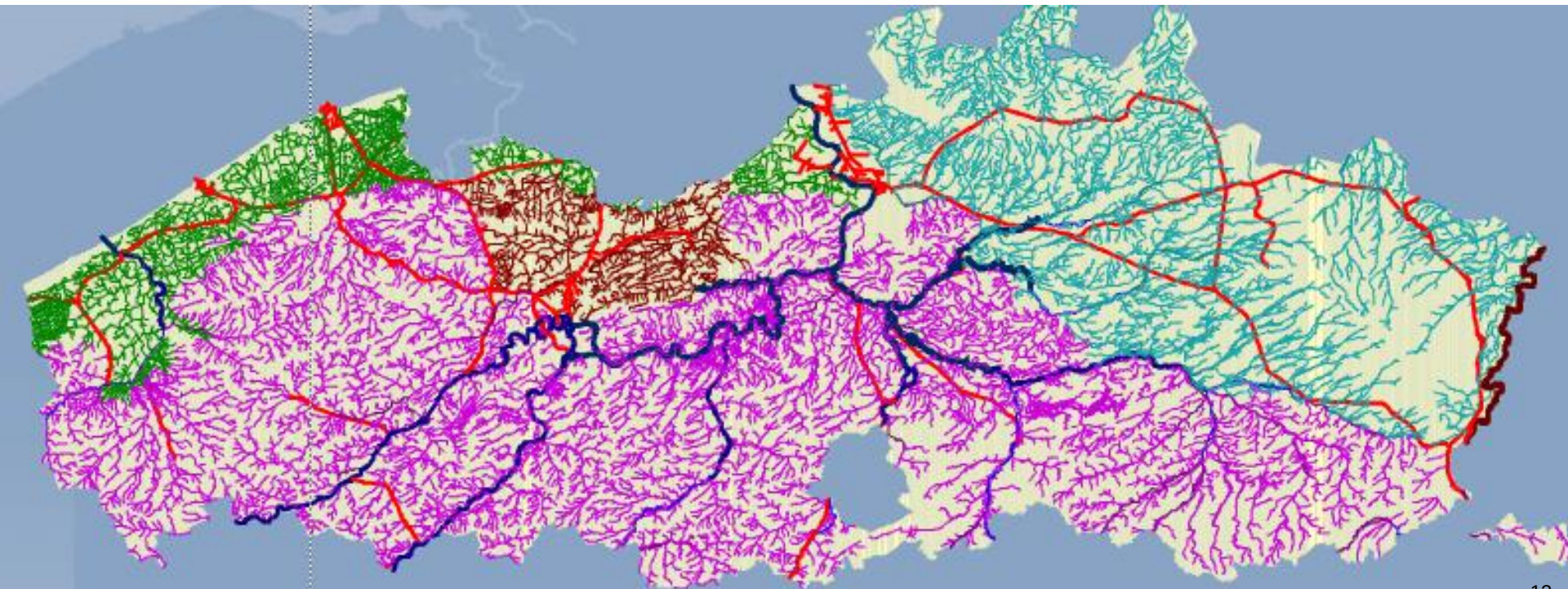
2 internationale
stroomgebieds-
districten

11 bekkens

Oppervlaktewater(lichamen)

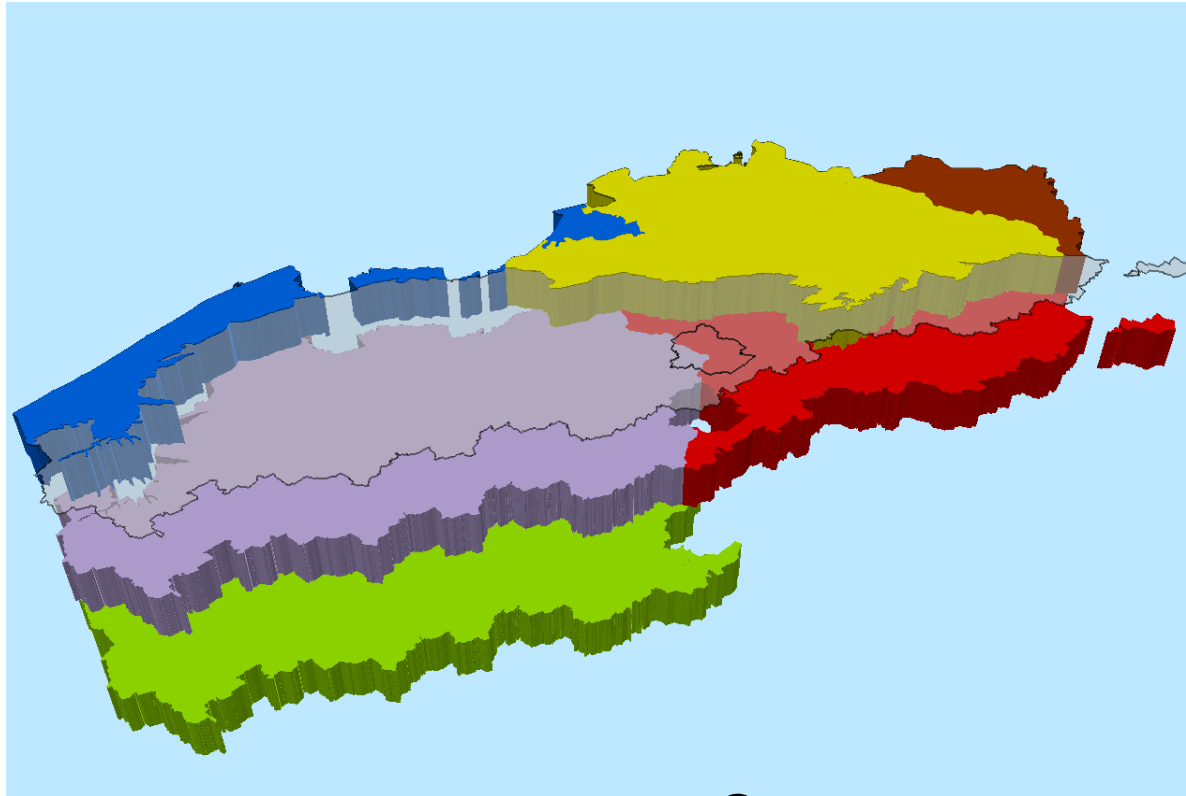
- Vlaamse ($> 50 \text{ km}^2$): # 195
- Lokale 1ste orde ($10 - 50 \text{ km}^2$): # 306
- Lokale 2de orde ($> 10 \text{ km}^2$): # 182

Grondwatersystemen: 6

Grondwaterlichamen: 42

Westen

↑ **Kust- en poldersysteem**
Centraal Vlaams Systeem
Sokkelsysteem

Oosten

↑ **Maassysteem**
Centraal Kempisch Systeem
Brulandkrijtsysteem

Samen werken aan water

Coördinatiecommissie
Integraal Waterbeleid

4. Coördinatie en overleg - CIW

De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) staat in voor de **coördinatie** van het **integraal waterbeleid** in **Vlaanderen**. Ze waakt over de uniforme aanpak van de **bekkenwerking**

De CIW kan beschouwd worden als de centrale spil van het waterbeleid in Vlaanderen.

De CIW werd opgericht in het voorjaar van 2004 via het decreet Integraal Waterbeleid van 18 juli 2003

CIW: bevoegde autoriteit

- De CIW is de bevoegde autoriteit in Vlaanderen voor de **kaderrichtlijn Water** en **Overstromingsrichtlijn**
 - Toepassing bepalingen richtlijnen
 - Rapportering aan de Europese Commissie

CIW: taken en opdrachten

- opmaak **waterbeleidsnota**
- opmaak **stroomgebiedbeheerplannen (incl. overstromingsrisicobeheerplannen)** en **wateruitvoeringprogramma's**
- organiseren **openbaar onderzoek stroomgebiedbeheerplannen**
- uitwerken richtlijnen en nadere regels mbt **watertoets**
- verzamelen en verspreiden **watersysteemkennis**
- **wetgeving en financiële instrumenten** voor waterbeheer- en beleid verder uitwerken
- uitwerken van **thematische richtlijnen** en **visies** (waterzuivering,...)
- **informer en sensibiliseren**
- stroomlijnen en ondersteunen **bekkenstructuren**
- ...

CIW: samenstelling

- ✓ Voorzitter en secretaris: *Vlaamse Milieumaatschappij*
- Vlaams niveau:
 - bd **Leefmilieu, Natuur en Energie** (dep LNE, ANB)
 - bd **Mobiliteit en Openbare Werken** (dep MOW, W&Z)
 - bd **Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed** (dep RV)
 - bd **Landbouw en Visserij** (dep LV)
 - bd **Economie, Wetenschap en Innovatie** (dep EWI)

CIW: samenstelling

- Afgevaardigde van de gezamenlijke **gouverneurs**
- lokale waterbeheerders (via hun koepelorganisaties)
 - **Provincies (VVP)**
 - **Steden en Gemeenten (VVSG)**
 - **Polders en Wateringen (VVPW)**
- Waterbedrijven (via hun koepelorganisatie)
 - **Aquaflanders**

4. Coördinatie en overleg - bekkenstructuren

11 bekken

Bekkenwerking in Vlaanderen: juridisch

1992: Oprichting 5 bekkencomités (gn. juridische verankering)

1998: Oprichting 6 bijkomende bekkencomités (gn. juridische verankering)

2003: Decreet betreffende het Integraal Waterbeleid (DIWB)

- Omzetting Kaderrichtlijn Water in Vlaamse wetgeving
- Organisatie, voorbereiding en opvolging integraal waterbeleid (via de bekkenbeheerplannen en het bekkenbestuur)

2010: Aanpassing DIWB: omzetting Overstromingsrichtlijn

- **Overstromingsrisicobeheerplannen geïntegreerd in het stroomgebiedbeheerplan**

2013: Aanpassing DIWB: vernieuwde bekkenstructuren

- **Extra aandacht voor gebiedsgericht en thematisch overleg**

Bekkenwerking in Vlaanderen: werking

BEKKENSECRETARIAAT

algemene
bekkenvergadering

bekkenbureau

bestuurlijk niveau
beslissingen

Gebiedsgericht en
thematisch overleg

ambtelijk niveau
voorbereiding

bekkenraad

sectorale pijler
advies

Bekkenwerking in Vlaanderen: samenstelling structuren

Bekkensecretariaat

- Bekkencoördinator & planningsverantwoordelijke: VMM / W&Z –DS
- Vertegenw. provincie in het bekken
- Vertegenw. Ruimte Vlaanderen

Algemene Bekkenvergadering

- 7 vertegenw. Vlaams Gewest
- Leefmilieu en waterbeleid
 - Landinrichting en natuurbehoud
 - Openbare werken en verkeer (2)
 - Ruimtelijke ordening
 - Landbouwbeleid en zeevisserij
 - Economie

Mandataris van elke provincie in het bekken

Mandataris van elke gemeente in het bekken

Mandataris van elke polder en watering in het bekken

Vertegenw. van elk havenbedrijf in het bekken

Bekkenbureau

- 5 vertegenw. Vlaams Gewest
- Leefmilieu en waterbeleid
 - Landinrichting en natuurbehoud
 - Openbare werken en verkeer
 - Ruimtelijke ordening
 - Landbouwbeleid en zeevisserij

2 vertegenwoordigers provincies

1 gemeentelijke afgevaardigde per begonnen schijf van 25 gemeenten

1 afgevaardigde polders en wateringen

Bekkenraad

- Vertegenw. middenveldorganisaties
- Landbouw
 - Natuur
 - Visserij
 - Toerisme
 - Industrie
 - Wonen
 - Transport
 - Economie
 - ...

Overleg met buurlanden en – regio's

- Riviercommissies (IMC, ISC)
- VNSC, VNBM
- informeel bilateraal overleg op stroomgebiedniveau, aangevuld met flexibele grensoverschrijdende werkgroepen op bekkenniveau
- ...

5. De waterbeleidsnota (incl. waterbeheerkwesties)

De waterbeleidsnota (2014-2019) bevat de visie van de Vlaamse Regering op het waterbeleid (6 krachtlijnen)

1. De kwaliteit van het watersysteem verder beschermen en verbeteren
2. De watervoorraden duurzaam beheren en een duurzame watervoorziening garanderen
3. Het watertekort en de wateroverlast in samenhang aanpakken
4. De visie op de financiering voor het waterbeheer verder ontwikkelen
5. Het multifunctioneel gebruik van water verder stimuleren
6. Samen werken aan een sterk afgestemd waterbeleid

6. De stroomgebiedbeheerplannen

stroomgebiedniveau

Het beheerplan voor het Vlaams deel van het internationale stroomgebiedsdistrict van de Schelde

1. Algemene gegevens
2. Analyses en beschermde gebieden
3. Doelstellingen en beoordelingen
4. Visievorming
5. Maatregelenprogramma (+ generieke acties)
6. Conclusies

BEKKENNIVEAU

Bekkenspecifieke delen van het Stroomgebiedbeheerplan van Schelde voor Vlaanderen

(per bekken)

1. Algemene gegevens
2. Analyses en beschermde gebieden
3. Doelstellingen en beoordelingen
4. Visievorming
5. Actieprogramma
6. Conclusies

grondwatersysteemniveau

Grondwatersysteem-specifieke delen van het Stroomgebiedbeheerplan van de Schelde voor Vlaanderen

(per grondwatersysteem)

1. Algemene gegevens
2. Analyses en beschermde gebieden
3. Doelstellingen en beoordelingen
4. Visievorming
5. Actieprogramma
6. Conclusies

Inhoud

INTEGRAAL WATERBELEID in VLAANDEREN

1. Een integrale aanpak
2. Juridisch kader
3. Geografisch indeling van het watersysteem
4. Coördinatie en overleg
5. De waterbeleidsnota
6. De stroomgebiedbeheerplannen

TWIJFELVRAGEN over (DE)CENTRALISEREN

Met dit boek wil Tim De Mey, filosofiedocent in Rotterdam en Gent, fundamentele twijfel zaaien bij de lezer - niet zozeer om nieuwe zekerheden, maar veeleer om betere en verfrissende filosofische vragen te oogsten. Daarbij maakt hij veelvuldig gebruik van voorbeelden uit films (Rear Window, Der Himmel über Berlin) en van tot de verbeelding sprekende gedachte-experimenten uit de traditie van het scepticisme. Doortastend gidst hij ons naar de grote vragen uit alle filosofische domeinen - van taalfilosofie tot epistemologie, van wetenschapsfilosofie tot metafysica. Een ontregelend boek.

Twijfelvragen over **centraliseren of decentraliseren** van het waterbeleid overschrijden de grenzen en de dimensies van dat beleid.

Eerder dan in te gaan op die twijfelvragen moeten we **focussen op het vinden van het juiste evenwicht** tussen zaken als centralisatie, orde en topdown en anderzijds decentralisatie, flexibiliteit en zelfsturing.

...en nu reacties!

